

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації (Одеса, Україна)
Department of Education and Science of Odesa Regional State Administration (Odesa, Ukraine)
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» (Одеса, Україна)
Odessa Regional Academy of In-Service Education (Odesa, Ukraine)
Університет Масарика (Брно, Чехія)
Masaryk University (Brno, Czech Republic)
Шуменський університет Костянтина Преславського (Шумен, Болгарія)
Konstantin Preslavsky University of Shumen (Shumen, Bulgaria)
Тетовський університет (Тетово, Північна Македонія)
University of Tetovo (Tetovo, North Macedonia)
АМО - Асоціація з міжнародних питань (Прага, Чехія)
AMO - Association for International Affairs (Prague, Czech Republic)
Варшавський центр освітніх і соціальних інновацій та навчання (Варшава, Польща)
Warsaw Center for Educational and Social Innovation and Training (Warsaw, Poland)

**ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА**
**PROFESSIONAL COMPETENCE OF A TEACHER:
METHODOLOGY, THEORY, TECHNIQUE, PRACTICE**

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
Materials
of the II International Scientific and Practical Conference

7 листопада 2025 року
November 7, 2025

ОДЕСА
ODESA
2025

УДК 37.09.2
П24

*Рекомендовано до друку та розповсюдження мережею інтернет
 Вченою радою КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
 (протокол № 8 від 19 листопада 2025 р.)*

Склад редакційної колегії

Задорожна Любов Кирилівна	<i>кандидат філософських наук, ректор КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Ягоднікова Вікторія Вікторів	<i>доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Кузнєцова Оксана Володимирівна	<i>кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та соціокультурної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Балашенко Інна Валеріївна	<i>кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Гриньова Марія Василівна	<i>доктор філософії у галузі освіти та педагогіки, завідувач відділу міжнародної співпраці та трансферу інновацій КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Саснко Людмила Іванівна	<i>кандидат історичних наук, завідувач науково-педагогічної бібліотеки КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>
Мелешко Валентина Володимирівна	<i>методист відділу інформаційно-ресурсного забезпечення КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»</i>

Матеріали конференції публікуються за оригіналом рукопису, за достовірність і точність фактів, цитат, власних імен, статистичних даних та інших відомостей повну відповідальність несуть їх автори.

П24 Професійна компетентність педагога : методологія, теорія, методика, практика : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 7 листоп., 2025 р. / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. 301 с.

У збірнику представлені матеріали доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика», що розкривають теоретико-методологічні засади, позитивні міжнародні та національні практики розвитку і трансформації професійної компетентності педагога в реаліях сьогодення.

Видання буде корисним для керівників, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів освіти, наукових установ, здобувачів вищої освіти, а також громадських діячів та експертів у галузі освіти.

УДК 37.09.2

ЗМІСТ CONTENTS

4

Теоретико-праксіологічні виміри професійної компетентності педагогів **Theoretical and Praxeological Dimensions of Teachers' Professional Competence** **17**

Blerta Alili, Blerta Mahmudi. Influence of Early English-Language Screen Exposure on the Development of the Native Language in Children

Блерті Алілі, Блерті Махмуді. Вплив раннього контакту з англійською мовою на екрані на розвиток рідної мови у дітей 17

Алексєєва Світлана Володимирівна. Праксіологічні індикатори якості педагогічної діяльності

Svitlana Alieksieieva. Praxeological Indicators of the Quality of Pedagogical Activity 18

Андрєєва Марія Андріївна. Філософія штучного інтелекту і педагогічна етика: нові виміри компетентності

Mariia Andrieieva. Philosophy of Artificial Intelligence and Pedagogical Ethics: New Dimensions of Competence 20

Андрушків Галина Федорівна. Керівництво організацією духовно-морального виховання дітей на християнських цінностях в умовах сьогодення

Galina Andrushkiv. Management of the Organization of Spiritual and Moral Education of Children on Christian Values in Today's Conditions 23

Natalia Bigunova. Teaching Language Through Chunks: Insights from the Lexical Approach

Бігунова Наталя Олександрівна. Викладання мови за допомогою фрагментів: висновки з лексичного підходу 26

Блудова Юлія Олександрівна, Кириченко Катерина Василівна. Формування полікультурної позиції вчителя як один з пріоритетних напрямків сучасної освіти

Yuliia Bludova, Kateryna Kirichenko. Formation of a Teacher's Multicultural Position as One of the Priority Directions of Modern Education 28

Бондарєва Наталя Євгенівна, Гонтар Лариса Сергіївна, Отенко Юліана Леонідівна. Медіативна компетентність класного керівника як важлива професійна якість

Natalia Bondareva, Larisa Gontar, Yuliana Otenko. Mediative Competence of a Class Teacher as an Important Professional Quality 31

II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика»
II International Scientific and Practical Conference «Professional competence of a teacher: methodology, theory, technique, practice»

- Штегеран Ірина Павлівна.* Ресурси драмтерапії у розвитку професійних компетентностей фахівців інклюзивної освіти
Iryna Shteheran. Drama Therapy Resources in the Development of Professional Competences of Inclusive Education Specialists 181
- Щербань Олег Юрійович.* Розвиток професійної компетентності педагога у контексті міжнародної діяльності закладу освіти
Oleg Shcherban. Development of Teachers' Professional Competence in the Context of International Activities of Educational Institutions 183
- Ягоднікова Вікторія Вікторівна.* Персоналізація траєкторії розвитку професійної компетентності педагога в системі неперервної освіти
Viktoriia Yahodnikova. Personalization of the Professional Competence Development Trajectory of an Educator in the Continuous Education System 185
- Яковишина Тетяна В'ячеславівна.* Самоосвітня компетентність майбутнього вчителя початкових класів: вітчизняний та зарубіжний досвід
Tetiana Yakovyshyna. Self-Education Competence of Future Primary School Teachers: Domestic and Foreign Experience 188
- Ярич Ігор Ярославович.* Методика розвитку професійної компетентності педагогів засобами проектно-діяльнісного навчання
Ihor Yarych. Methods of Developing the Professional Competence of Teachers by Means of Project-Activity Learning 192
- Успішні практики розвитку професійної компетентності педагога в умовах освітніх та суспільних викликів**
Successful Practices for Developing Teachers' Professional Competence in the Context of Educational and Social Challenges 194
- Абрамович Тетяна Вікторівна.* Педагогічна рефлексія як складова професійного зростання вчителя
Tetyana Abramovych. Pedagogical Reflection as a Component of Teacher Professional Growth 194
- Julia Vit, Julia Dede.* Second Language Acquisition and Learning: From Comprehensible Input to Conscious Noticing
Vit Юлія Валеріївна, Деде Юлія Володимирівна. Вивчення та освоєння другої мови: від зрозумілого входження до свідомого спостереження 197

II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика»
II International Scientific and Practical Conference «Professional competence of a teacher: methodology, theory, technique, practice»

до саморозвитку. Цифрові технології відкривають нові можливості для персоналізації, забезпечуючи гнучкість, доступність та індивідуалізацію навчання.

Узагальнюючи вищевикладене, доходимо висновку, що персоніфікація траєкторії розвитку професійної компетентності педагога в умовах неперервної освіти є ключовим напрямом модернізації сучасної педагогічної практики. Вона забезпечує перехід від стандартизованих моделей підвищення кваліфікації до індивідуально спроектованих програм саморозвитку, орієнтованих на потреби, інтереси та потенціал конкретного педагога. Застосування персоніфікованої траєкторії розвитку професійної компетентності педагога сприяє формуванню педагогічного лідерства, підвищенню мотивації до самоосвіти та створенню умов для реалізації принципу освіти впродовж життя. Адже персоніфікація є тим механізмом, який здатний поєднати інституційну систему неперервної освіти з індивідуальними потребами педагога, що відповідає сучасним вимогам освітньої політики України.

Список використаних джерел

1. Локарева, Г. В., & Бажміна, Е. В. (2021). Персоналізація в освіті: управління студентами власною траєкторією навчання засобами цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 86(6), 6–11.
2. Чемерис, О. А., & Кібенко, Л. М. (2024). Персоналізація навчання як умова підвищення професійної підготовки. *Грааль науки*, (37), 385–387.
3. U.S. Department of Education. (2017). *Reimagining the Role of Technology in Education: 2017 National Education Technology Plan Update*. <http://tech.ed.gov>.

Viktoriia Yahodnikova,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Vice-Rector for Research, Pedagogical, and Innovative Activities,

Odesa Regional Academy of In-Service Education

Odesa, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-5050-2189>

**PERSONALIZATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE DEVELOPMENT TRAJECTORY
OF AN EDUCATOR IN THE CONTINUOUS EDUCATION SYSTEM**

Keywords: *professional competence of teachers, development trajectory, personalisation, continuing education, professional development.*

Яковишина Тетяна В'ячеславівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти,

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-9507-3621>

**САМООСВІТНЯ КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

Ключові слова: *вчитель початкових класів, здобувач, самоосвітня компетентність, фахова підготовка.*

Сучасна освіта переживає динамічні трансформації, що зумовлені глобалізаційними процесами, розвитком інформаційних технологій, зміною освітніх парадигм. У таких умовах від майбутнього вчителя початкових класів очікується не лише

II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика»
II International Scientific and Practical Conference «Professional competence of a teacher: methodology, theory, technique, practice»

високий рівень фахової підготовки, а й здатність до безперервного саморозвитку та самонавчання. Самоосвітня компетентність стає одним із ключових чинників професійної мобільності та конкурентоспроможності педагога. Нові соціокультурні виклики, швидке оновлення інформації та поява інноваційних методик навчання потребують від учителя початкової школи не лише ґрунтовної професійної підготовки, а й високої здатності до безперервного самовдосконалення. Саме тому формування самоосвітньої компетентності майбутніх педагогів постає однією з ключових проблем сучасної педагогічної науки й практики.

Актуальність проблеми визначається тим, що вчитель початкових класів виступає фундаментальним провідником знань і цінностей для молодших школярів. Його професійний розвиток безпосередньо впливає на якість початкової освіти. Вчитель, який уміє організовувати власну самоосвітню діяльність, стає прикладом для здобувачів, формуючи у них інтерес до пізнання та культуру навчання впродовж життя. Зміна освітніх стандартів і впровадження Нової української школи вимагають від педагогів гнучкості, інноваційності, уміння швидко адаптуватися до нових умов. Це неможливо без розвиненої здатності до самостійного пошуку інформації, критичного аналізу, інтеграції знань із різних галузей. Сучасний інформаційний простір надає безпрецедентні можливості для самоосвіти: онлайн-платформи, вебінари, електронні бібліотеки, професійні спільноти. Однак для ефективного використання цих ресурсів здобувач вищої освіти повинен володіти навичками інформаційної культури, умінням планувати власний освітній маршрут і здійснювати рефлексію.

Актуальність проблеми підсилюється й міжнародним досвідом. У провідних країнах світу розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх учителів розглядається як стратегічне завдання системи вищої освіти, адже воно забезпечує конкурентоспроможність фахівця на ринку праці та його готовність діяти в умовах непередбачуваних змін.

Отже, формування самоосвітньої компетентності майбутніх учителів початкових класів є нагальною педагогічною проблемою, вирішення якої визначає якість підготовки нової генерації педагогів, їхню здатність бути агентами змін і рушіями інновацій у сфері початкової освіти.

У вітчизняній педагогіці поняття самоосвіти розглядається як усвідомлена діяльність, спрямована на поглиблення та розширення знань, удосконалення практичних умінь і розвиток особистісних якостей. Традиційно акцент робився на індивідуальній роботі з книгою, методичними посібниками, а згодом – на використанні електронних ресурсів. Українські науковці (О. Савченко, І. Зязюн, Н. Кузьміна) наголошують, що формування самоосвітньої компетентності майбутніх педагогів можливе лише через поєднання мотиваційного, когнітивного та діяльнісного компонентів. Здобувач має усвідомлювати необхідність безперервного навчання, володіти інструментами пошуку та критичного аналізу інформації, а також практикувати здобуті знання у власній діяльності.

Як зазначають Віталій та Ірина Цісаруки, особливу увагу слід приділити розвитку самоосвітньої компетентності у майбутніх учителів, тому що спеціальність потребує

II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика»
II International Scientific and Practical Conference «Professional competence of a teacher: methodology, theory, technique, practice»

постійного підвищення професіоналізму, оскільки безпосередньо залежить від багатогранності знань, у свою чергу пов'язаних з новітніми технологіями, які постійно змінюються. Особливістю самоосвітньої компетентності є формування її на основі набуття досвіду самостійних спроб і досягнень у самоосвітній діяльності, вироблення власної індивідуальної системи навчання, переходу від копіювання зразків самоосвіти до створення власної моделі, долучення самоосвіти до способу життя здобувача [3]. У цьому контексті надзвичайного значення набуває самоосвітня компетентність – інтегральна здатність особистості самостійно організовувати, планувати, здійснювати й оцінювати власну навчальну діяльність.

Українські дослідники однастайні в тому, що самоосвітня компетентність включає кілька складових: мотиваційну – внутрішня потреба людини у знаннях, прагнення до самовдосконалення; когнітивну – вміння працювати з інформацією, добирати джерела, критично аналізувати та осмислювати їх; діяльнісну – здатність застосовувати здобуті знання у практичних ситуаціях, планувати власний розвиток; рефлексивну – вміння оцінювати результати своєї роботи, визначати подальші кроки [1; 2; 3].

У мінливих освітніх умовах, коли освітні стандарти оновлюються, українська педагогіка орієнтується на особистісно зорієнтоване та компетентнісне навчання, формування самоосвітньої компетентності потребує нових підходів. Серед ефективних способів можна виокремити такі: використання цифрових технологій (онлайн-курси, освітні платформи, електронні бібліотеки, мобільні застосунки створюють можливість для індивідуальної траєкторії навчання, доступу до найновішої інформації); проєктна та дослідницька діяльність (формує навички самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації, а також відповідальності за результат); розвиток критичного мислення (в умовах інформаційного перенасичення особливо важливо вміти відрізняти достовірні знання від маніпуляцій чи поверхових суджень); рефлексія та самооцінка (щоденники успіху, портфоліо, самоаналіз діяльності допомагають вибудовувати індивідуальний освітній маршрут); партнерська взаємодія (участь у професійних спільнотах, навчальних групах, воркшопах сприяє обміну досвідом та збагаченню власного освітнього простору).

Таким чином, самоосвітня компетентність у сучасних умовах виступає не лише індивідуальною якістю, а й необхідною передумовою успішної професійної діяльності. Її розвиток вимагає системної роботи закладів вищої освіти, підтримки з боку держави, але передусім – внутрішньої готовності особистості бути активним суб'єктом власного навчання.

Зарубіжний досвід доводить, що самоосвіта вчителя є невід'ємною складовою системи професійного розвитку. У країнах Європейського Союзу, США, Канаді діють цілісні програми lifelong learning, які заохочують педагогів до безперервної освіти протягом життя. Важливою тенденцією є створення умов для неформального та інформального навчання – участі у професійних спільнотах, використання онлайн-платформ (Coursera, EdX, FutureLearn), відвідування воркшопів, тренінгів, менторських програм. Особлива увага приділяється розвитку рефлексивних умінь: учитель

II Міжнародна науково-практична конференція «Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика»
II International Scientific and Practical Conference «Professional competence of a teacher: methodology, theory, technique, practice»

повинен не лише накопичувати нові знання, а й оцінювати власні результати, аналізувати помилки, будувати індивідуальну траєкторію розвитку.

Порівнюючи український і зарубіжний досвід, можна відзначити як спільні риси, так і відмінності. Спільним є визнання самоосвітньої компетентності фундаментальною умовою успішної педагогічної діяльності. Водночас у західних освітніх системах більше уваги приділяється інтеграції самоосвіти з практикою, партнерській взаємодії між педагогами, використанню цифрових інструментів. В Україні ж і досі переважає орієнтація на традиційні форми самостійної роботи, хоча останніми роками активно впроваджуються електронні бібліотеки, платформи дистанційного навчання, освітні стартапи.

Отже, формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя початкових класів є стратегічним завданням вищої педагогічної освіти. Українська система потребує ширшої інтеграції зарубіжного досвіду – створення умов для гнучких освітніх траєкторій, розвитку цифрової грамотності, формування навичок самоаналізу та критичного мислення. Вчитель, який володіє високим рівнем самоосвітньої компетентності, здатний не лише реагувати на виклики сучасності, а й ініціювати зміни, бути агентом інновацій у початковій школі.

Список використаних джерел

1. Воропай, Н. (2010). Становлення поняття «самоосвітня компетентність» у науково-методичній літературі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: Теорія і практика навчання та виховання. Серія 17*, 27–32.
2. Рой, С. (2015). Самоосвітня компетентність майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу, її сутність та структура. *Наука і освіта*, (8), 125–128.
3. Цісарук, В., & Цісарук, І. (2018). Самоосвітня компетентність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій. *Молодь і ринок*, (7), 32–36.

Tetiana Yakovyshyna,

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Docent,

Associate Professor at the Department of Primary,

Inclusive and Higher Education Pedagogy,

Rivne State University of the Humanities

Rivne, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-9507-3621>

SELF-EDUCATION COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS:

DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE

Keywords: *primary school teacher, applicant, self-education competence, professional training.*